

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ № 52
від 29.08 2024р.

Навчальна програма
Музичне мистецтво
5 клас

на основі Модельної програми «Мистецтво.5-бкласи»(інтегрованийкурс) для закладів загальної середньої освіти (автори:Л. Кондратова), «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Вчитель музичного мистецтва
Калуські Регіна Юлясівна

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

I. Вступна частина

Особливості опанування мистецтва (музичного мистецтва) пов'язані з його унікальною освітньою місією – формування в людини ціннісних естетичних орієнтацій у процесі впливу на розум і почуття, свідомість і підсвідомість. Художні твори музичного мистецтва здатні пробуджувати креативний потенціал учнів для самореалізації та участі в соціокультурній творчості. Вивчення мистецтва має спрямовуватися на розвиток не лише загальної і художньої культури особистості, а й на низку ключових і предметних компетентностей, формування естетичного імунітету.

Навчальна програма «Мистецтво: музичне мистецтво» для 5-х класів – це комплексна програма для адаптаційного циклу навчання, яка забезпечує наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового, сенситивного для формування цінностей і пошуку життєвих сенсів, розвитку емоційного інтелекту і критичного мислення. Вона розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, яким визначено мету мистецької освітньої галузі – цілісний розвиток особистості учня у процесі опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

1. Компетентнісний потенціал навчальної програми реалізується в таких компетентностях:

1. Вільне володіння державною мовою
2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами.
3. Математична компетентність.
4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій.
5. Інноваційність.
6. Екологічна компетентність.
7. Інформаційно-комунікаційна компетентність
8. Навчання впродовж життя.
9. Громадянські та соціальні компетентності.
10. Культурна компетентність.
11. Підприємливість та фінансова грамотність.

2. Базові знання, закладені в навчальній програмі :

Мистецька грамотність: художня творчість; твір мистецтва; художній образ як категорія мистецтва; види мистецтва; засоби виразності різних видів мистецтва; загальномистецький словник (тема/сюжет, ритм, гармонія, композиція, контраст, форма тощо); жанри мистецтва; художні стилі й напрями; зміст і смисл у творі мистецтва; читання мистецького тексту; народне і професійне мистецтво; автентичність; стилізація; взаємодія/синтез мистецтв; дизайн; новітні технології в мистецтві; медіамистецтво; взаємовплив мистецтва і науки; культурне різноманіття.

Мистецька діяльність: художня ідея та її втілення; креативність; способи творення художніх образів у різних видах мистецтва; виконавство (хор, соло, ансамбль, гра на музичних інструментах, танець; акторська майстерність тощо); творення візуальних/аудіовізуальних образів (малювання, ліплення, просторове проектування, декоративні техніки/художні ремесла, екранні образи тощо); мистецький проєкт; мистецькі професії; мистецтво і технології (штучний інтелект, робототехніка тощо).

Мистецька комунікація: вплив мистецтва на особистість; діалог у мистецтві; емоційне та раціональне в мистецтві; форми зберігання мистецтва (усна традиція, запис художнього тексту (нотного, хореографічного, літературного тощо), екранізація, аудіо-, фото-, відеофіксація, музейний простір, колекціонування тощо); медіатекст; сучасні способи і засоби художньої комунікації; нові виміри існування мистецьких творів (інтерактивність, мультимедійність, масмедійність, гіпертекст тощо); сучасні комунікаційні та комунікативні технології; джерела інформації про мистецтво.

II. Освітня мета, завдання та види діяльності інтегрованого курсу «Мистецтво. 5-6 класи»

1. Метою програми є цілісний різнобічний розвиток успішної особистості учня у процесі формування мистецької грамотності опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації в міжкультурному комунікаційному просторі; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в сфері мистецької діяльності та комунікації; розкриття творчого потенціалу, залучення до культурних мистецьких подій та процесів в Україні.

2. Досягнення поставленої мети досягається за умови дотримання таких **завдань** загальної мистецької освіти:

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб;
- формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв;

- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ;
- стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації;
- розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу;
- формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі, які передбачають, що учень:

- опановує різні види, жанри та стилі мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;
- розвиває художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;
- використовує інформаційне й цифрове середовище у власній творчості та художній мистецькій комунікації.

3. Види мистецької діяльності (музична складова курсу):

- **Сприймання творів мистецтва:**

Сприймання та інтерпретація різних видів і жанрів творів музичного мистецтва. Аналіз музичної мови, засобів виразності художніх образів,

Втілення художньої ідеї в творах, способів творення художніх образів у музичних творах, розпізнавання музичних творів, тембрів голосів та тембрів музичних інструментів на слух тощо.

Розпізнавання на слух, зорово базових засобів художньої виразності різних видів і жанрів мистецтва, наведення прикладів творів.

Сприймання, інтерпретація та аналіз творів театрального, хореографічного мистецтва, кіномистецтва (в т.ч. мультиплікації), циркового мистецтва як прикладів синтезу мистецтв.

Створення художніх образів у процесі виконавської мистецької діяльності

- **Виконання пісень:**

Створення художніх образів у процесі виконання пісень (хором, соло, ансамблем, без супроводу — а капела, з акомпанементом, під фонограму), набуття досвіду здійснення вокальної мелодійної та ритмічної імпровізації.

- **Музикування:**

Створення художніх образів у процесі музикування-гри на музичних інструментах (традиційних та/або електронних музичних інструментах), набуття досвіду здійснення інструментальної, ритмічної імпровізації.

Рухи під музику

Створення художніх образів у процесі виконання рухів під музику, набуття досвіду здійснення танцювальної творчості (пластичної імпровізації, пластичного інтонування).

- **Театралізація, інсценізація, ігрова та проєктна діяльність**

Створення художніх образів у процесі інсценізації пісень, в театралізованій творчості, набуття досвіду здійснення театралізованої імпровізації,

розвиток акторської майстерності, розвиток творчих здібностей в ігровій діяльності, участь у створенні мистецьких проєктів тощо.

- **Ігрова та проєктна діяльність**

Участь у мистецьких проєктах, пізнання мистецьких професій, залучення до творчих ігрових видів діяльності.

III. Структура програми та загальна характеристика її складників

Програма містить результативні, змістові та процесуальні складники, які структуровано за трьома відповідними рубриками «Очікувані результати навчання», «Зміст навчальної діяльності», «Види навчальної діяльності».

У рубриці «**Очікувані результати навчання**» конкретизовано вимоги до учнів (окремо для 5 класів) відповідно до запропонованого змісту навчання і з урахуванням чотирьох груп результатів, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти. До результатів варто зарахувати не лише грамотність і досвід в окремих видах мистецтва, а й міжпредметну естетичну компетентність, а також інтегративну медіа- компетентність у сфері мистецтва. Саме вони дають змогу учням вирішувати міждисциплінарні проблеми, наприклад, під час виконання інтегративних галузевих і міжгалузевих проєктів.

Рубрика «**Зміст навчальної діяльності**» побудована із застосуванням навчальних модулів, що оптимізує освітній процес, робить його систематизованим і водночас гнучким, варіативним.

У рубриці «**Види навчальної діяльності**» подано орієнтовний перелік видів діяльності учнів, в якому переважають художньо-практичні й творчі. Цей перелік може варіюватися і доповнюватися вчителем, вільним у доборі художньо-дидактичного матеріалу, кількості й тематики мистецьких проєктів - індивідуальних, групових, колективних. Надані діяльнісні орієнтири й діяльнісні форми інтеграції запроваджуються через диференційовані завдання різного рівня складності з урахуванням художніх інтересів і можливостей учнів, що сприяє розвитку креативного потенціалу особистості.

Особливості організації освітнього процесу.

Кількість навчальних годин у програмі відповідає *«рекомендованому»* навчальному часу (2 год. на тиждень інтегрований курс «Мистецтво», з них 1- година музичне мистецтво, 1 година – образотворче мистецтво), визначеному Типовою освітньою програмою (затвердженою наказом МОН від 19.02.2021 р. № 235).

Тематична структура навчальної програми «Музичне мистецтво» (5 класи)
 35 годин на рік (1 година на тиждень)

№ п/ п	Зміст навчальної діяльності	Кількіст ь годин	Види навчальної діяльності	Очікувані результати
Модуль 1. Мистецька азбука(16 год)				
Тема 1. Музичне мистецтво в колі мистецтв (7 год)				
1.	Музична азбука. Музика як вид мистецтва. Музичне мистецтво в колі мистецтв.	1	Оволодіння основами музичної грамотності. Ознайомлення із засобами художньої виразності музичного мистецтва, видами формами та жанрами музичного мистецтва, з музичними інструментами, творчістю композиторів. Оволодіння музичною грамотою (за необхідністю для мистецької діяльності).	<i>Учень/учениця:</i> Пізнає та описує особливості мови різних видів мистецтва, засобів художньої виразності різних видів музичного мистецтва; пояснює та розпізнає засоби художньої виразності різних видів і жанрів музичного мистецтва, розуміє взаємозв'язок різних видів мистецтва.
2.	Різновиди музичного мистецтва. Засоби художньої виразності музичного мистецтва: звуки (шумові, музичні), мелодія, гармонія, лад, ритм, темп, тембр, діапазон, регістр, динаміка, інтонація тощо.	1		

	<p>Народне і професійне музичне мистецтво.</p> <p>Музичний художній образ. Музична форма. Калейдоскоп художніх образів та музичних форм в інструментальній та вокальній музиці.</p> <p>Сольний і хоровий спів. Типи голосів. Різновиди вокальних ансамблів та хорових колективів.</p> <p>Музична форма та її основні елементи: мотив, фраза. Варіація.</p> <p>Мистецький ансамбль. Різновиди інструментальних ансамблів та оркестрів.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Участь у бесідах, обговореннях, читання мистецького тексту, робота з підручником, самостійна пошукова діяльність, початкові етапи з набуття навичок здійснення досліджень під керівництвом учителя.</p> <p>Сприймання, інтерпретація творів мистецтва, здійснення аналізу, інтерпретацій та критичного оцінювання творів мистецтва. Виконання пісень (в тому числі й народних та їхніх обробок) хором, соло, ансамблем, формування навичок і набуття досвіду та здійснення вокальної (мелодійної),</p>	<p>Наводить приклади, порівнює твори, засоби художньої виразності різних видів, жанрів музичного мистецтва; розрізняє засоби виразності музичного мистецтва. Виявляє обізнаність у засобах художньої виразності музичного мистецтва; орієнтується в особливостях різних видів мистецтва рідного краю.</p> <p>Сприймає твори мистецтва, інтерпретує твори вербально і залучає невербальні засоби. Виокремлює виразні засоби у творах різних видів мистецтва для пояснення власного враження та висловлює</p>
--	---	----------------------------	---	---

6.		1	інструментальної ритмічної імпровізації.	власне ставлення до творів мистецтва. Застосовує у процесі вербальної інтерпретації відповідну термінологію.
7.		1		Бере участь у виконавській творчості: співає, зокреманародні пісні та їхні обробки (в хорі/ансамблі/соло), грає на елементарних музичних інструментах. Пояснює цінності, закладені в художньому творі, коментує своє ставлення до них.
Тема 2. Мистецтво і сучасність (5 год)				

8.	Вокально-інструментальні ансамблі, капели. Комп'ютерна та електронна музика	1	Здійснення мистецької комунікації через пізнання себе у взаємодії з різноманітним мистецьким об'єктами на основі оцінювання власних мистецьких здобутків;	Взаємодіє з іншими особами через мистецтво, бере участь у мистецьких і дослідницьких проєктах, долучається до мистецьких заходів; регулює власний емоційний стан засобами мистецтва; пояснює свої вподобання. Створює мистецький медіатекст у процесі художньої комунікації, поширює простий мистецький медіатекст під керівництвом учителя або інших осіб.
9.	Музика для дітей. Палітра художніх образів в музичних творах для дітей.	1	розвиток емоційного інтелекту, використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації.	
10.	Ритмічні перетворення у музичному мистецтві.	1		
11.	Гармонія і композиція у творах музичного мистецтва. Музична імпровізація (експромт).	1		
12.	Динаміка в музиці. Основні позначення динаміки. Динамічні образи у мистецтві	1		
Тема 3. Музичні жанри в театрі, кіно та мультиплікації (4 год)				
13.	Музика в театрі. Характер театральних образів. Оглядове знайомство з жанрами музичних творів у театрі.	1	Музикування, створення музичного супроводу, інструментальної ритмічної імпровізації. Виконання	Відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла.

14.	Музика в мультфільмах. Оглядове знайомство з жанрами музичних творів у мультиплікації. Неймовірні образи у мультиплікації.	1	пластичних рухів під музику, пластична імпровізація. Театралізована творчість, ігрова діяльність, участь у створенні мистецьких проєктів.	Імпровізує художніми засобами для реалізації власної мистецької ідеї (вокальна, інструментальна, ритмічна, пластична, театральна імпровізації).
15.	Музика в дитячих кінофільмах. Художні образи в дитячому кінофільмі. Тематичне оцінювання.	1	Знайомство з музичними інструментами, творчістю композиторів. Знайомство з музикою для дітей, музикою до дитячих кінофільмів, мультфільмів.	
16.	Секрети майстрів та майстринь. Узагальнення і систематизація знань учнів	1	Оволодіння музичною грамотою. Участь у бесідах, обговореннях, читання мистецького тексту, робота з підручником, самостійна пошукова діяльність.	Наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, мистецтва з життям. Оцінює власні мистецькі здобутки та власну творчість; демонструє власні досягнення, презентує результати власної

				творчості публічно.
Модуль 2. У колі народних та професійних митців (19 год)				
Тема 4. Шляхами українського музичного мистецтва (10 год)				
17.	Народне і професійне мистецтво. Характерні ознаки народного та професійного мистецтва. Народні мотиви й обереги.	1	Оволодіння засобами художньої виразності, характерними ознаками різних видів і жанрів народного й професійного музичного мистецтва.	<i>Учень/учениця:</i> Пізнає та описує, пояснює та розпізнає засоби художньої виразності народного та професійного музичного мистецтва.
18.	Види українського фольклору. Українські народні музичні інструменти та їхні майстри. Інструментальна та вокальна народна музика: народна пісня, народний танець, народні інструментальні твори тощо. Народні традиції й обряди. Дитячий музичний фольклор. Калейдоскоп жанрів народної вокальної та інструментальної музики. Особливості мистецьких професій	2	Сприймання, інтерпретація музичних творів народного та професійного мистецтва, аналіз, інтерпретації і критичне оцінювання змісту.	Розрізняє види і наводить приклади українського фольклору (музичного, танцювального, ігрового тощо); виявляє обізнаність у календарно-обрядових дійствах як прообразі видів мистецтва, особливостях народних пісень і танців, народних музичних інструментів, розпізнає і наводить

19.	<p>народного музичного мистецтва (виконавці, майстри музичних інструментів), форми запису художнього музичного тексту творів музичного народного мистецтва.</p>	1	<p>Сприймання особливостей художніх образів творів, характерних ознак інструментальних, вокальних, фольклорних творів музичного мистецтва.</p>	<p>приклади професійних музичних творів.</p>
20.	<p>Історія народу в музичному мистецтві. Калейдоскоп жанрів народної вокальної музики. Характерні риси різних видів музичного мистецтва (вокальної, інструментальної музики).</p> <p>Танець у музичному мистецтві. Жанри українського народного танцю.</p>	1	<p>Сприймання, інтерпретація музичних творів народного та професійного мистецтва, особливостей засобів виразності в творах народного та професійного мистецтва.</p>	<p>Сприймає, аналізує, інтерпретує та критично оцінює художні образи в творах музичного народного та професійного мистецтва; інтерпретує твори вербально і залучає невербальні засоби.</p>
21.	<p>Зв'язок народної та професійної музики. Зміст і смисл, теми/сюжети творів професійних митців музичного мистецтва.</p> <p>Народні мотиви в інструментальній та</p>	1	<p>Музикування, створення музичного супроводу,</p>	<p>Естетично перетворює</p>

22.	професійній музиці.Різновиди інструментальних ансамблів та оркестрів. Тембри інструментів симфонічного оркестру.	1	інструментальної ритмічної імпровізації. Виконання пластичних рухів під музику, пластична імпровізація.	навколишнє середовище: використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи; пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно або з
23.	Характерні ознаки та художні образи вокальної та інструментальної музики. Веснянки. Народні весняні мотиви. Узагальнення.	1	Здійснення мистецької комунікації через пізнання себе у взаємодії з різноманітними мистецькими об'єктами на основі оцінювання власних мистецьких здобутків; розвиток емоційного інтелекту, використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації.	допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використанням знань і умінь з інших освітніх галузей.
24.		1	Виконання народних пісень та їхніх обробок (хором, соло, ансамблем), набуття досвіду здійснення вокальної (мелодійної)та	Взаємодіє з іншими особами через мистецтво, бере участь у мистецьких і дослідницьких проєктах, долучається до мистецьких заходів; регулює власний емоційний стан засобами мистецтва; пояснює свої вподобання.
25.		1		

			ритмічної імпровізації.	Орієнтується в особливостях народного мистецтва рідного краю; орієнтується в особливостях мистецьких професій народного і професійного музичного мистецтва (композитори, виконавці, майстри музичних інструментів тощо).
Тема 5. У колі професійних митців музичного мистецтва (9 год)				
26.	Калейдоскоп жанрів професійної музики (вокальної та інструментальної) на прикладах шедеврів музичного мистецтва. У колі професійних митців музичного мистецтва. Зв'язок музики з літературою. Професійна вокальна музика	1	Оволодіння музичною грамотою (за необхідністю для мистецької діяльності). Участь у бесідах, обговореннях, читання мистецького тексту, робота з підручником, самостійна пошукова діяльність, початкові етапи з набуття навичок здійснення досліджень під	Творить різними засобами і способами; обирає способи/засоби творення художніх музичних народних образів; бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло.
27.	. Література і музика	1		

28.	<p>Сольний і хоровий спів. Типи голосів. Різновиди вокальних ансамблів та хорових колективів.</p> <p>Театральні зустрічі. Театр. Музика в театрі. Опера. Лібрето. Знайомство з театральними жанрами.</p>	1	<p>керівництвом учителя.</p> <p>Театралізована творчість, ігрова діяльність, участь у створенні мистецьких проєктів.</p>	<p>Оцінює власні мистецькі здобутки та власну творчість; демонструє власні досягнення, презентує результати власної творчості публічно.</p>
29.	<p>Циркові образи в мистецтві. Циркова музика.</p>	2	<p>Здійснення мистецької комунікації через пізнання себе у взаємодії з різноманітними мистецькими об'єктами на основі оцінювання власних мистецьких здобутків</p>	<p>Взаємодіє з іншими особами через мистецтво, бере участь у мистецьких і дослідницьких проєктах, долучається до мистецьких заходів; регулює власний емоційний стан засобами мистецтва; пояснює свої вподобання.</p>
30.	<p>Зустрічі мистецтв у кіно. Звукорежисер та композитор у кіномистецтві. Анімаційно-ігровий фільм.</p>	1		
31.	<p>Узагальнення і систематизація знань учнів.</p> <p>Творчість композиторів — авторів</p>	1		<p>Створює мистецький медіатекст у процесі художньої комунікації, поширює простий</p>

32.	музичних творів, які вивчаються.	1		мистецький медіатекст під керівництвом учителя або інших осіб.
33.		1		Оцінює власні мистецькі здобутки та власну творчість; демонструє власні досягнення, презентує результати власної творчості публічно.

Наприкінці 5 класу учень/учениця виявляє здатність:

- інтерпретувати зміст музичних творів, зокрема в їх взаємозв'язках з іншими видами мистецтва;
- передавати враження від музики вербальними, художніми засобами, засобами ритмопластики та театралізації;
- виконувати пісні серед однолітків, у родині з рухами та ритмічним акомпанементом;
- розуміти зв'язок музики з іншими видами мистецтва, застосовувати міжпредметні компетентності у процесі художньо-творчої діяльності;
- висловлювати власні судження про музику та інші види мистецтва, виявляти естетичне ставлення до них;
- брати участь у міжособистісному спілкуванні з приводу музики, співпрацювати в малих і великих групах;
- проявляти допитливість у процесі пізнання музики, використовувати різні друковані джерела інформації про музичне мистецтво в навчально-пізнавальній і соціокультурній діяльності

